

SZEFKESZTESÉK TELEFON 1-77
Ejje (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Le.
Félévre 600
Negyedévre 320
Egy hónapra 150

X. évfolyam 53. sz. 1. Diszter 2. l. 8.
1929. Március 6.
1989. év I.

Ara 5 lej

Dr. Ramaseter Róbert
Budapest
Diszter 2. l. 8.

KELET

TUNGSRAM

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Nők az urnánál

Az új közigazgatási törvény tudvalevőleg a községi és megyei választásoknál szavazati jogot akar biztosítani a nőknek. Ezelőtt nem tudjuk, hogy ez a szavazati jog milyen korhatártól fog kezdődni. Tény az, hogy a pártok nagy reményeket fűznek a nők politikai aktivitásához. Sokan már odáig mennek következtetésükben, hogy a politikai helyzet egészen új konstellációjáról álmodoznak. A nők szavazata politikusok és pártok sorsát döntheti el — szerintük — és befolyásolhatja az ország egész gazdasági és kulturális életét.

Előre meg kell mondanunk, hogy mi nem vagyunk annyira optimisták és különösebb változásokat a nők szavazati jogától nem várunk. Egészen más a helyzet a nagy nyugati államokban, ahol a nők hatalmas tömegekben küzdenek az élet peronáján. Angliában, Németországban és Ausztriában egyedül a munkásnők is már jelentős tömeget képezik a társadalomnak, nem is beszélve a lateiner pályán működő nők impozáns seregéről, a hivatalnoknői karról, az iparosnőkről, a művésznői és egyéb értelmiségi pályán dolgozó hölgyekről. És még ezekben az államokban sem tudnak a női választó tömegek döntő, vagy ébenséggel kialakító hatással lenni a politikai életre. A nők még sehol nem szabadultak fel olyan önálló lényekké, hogy kivonhatták volna magukat a férfiak befolyása alól. A legtöbb szavazó polgárnőnek apja vagy férje van, akivel körülbelül hasonló elveket vall. Ugy, hogy egyelőre a szavazatoknak csupán a duplikációját fogjuk kapni. Ugyanazt a szavazatot két példányban.

Nálunk ébenséggel nem lehet számítani arra, hogy azok a nők, akik most majd szavazati jogot fognak kapni, saját egyéni elhatározásukkal a konzervatív, liberális, vagy a munkáspártokhoz kötik le magukat. Még csak gondolni sem lehet arra, hogy — mint sokan hiszik — a nők valószínűleg balra, vagy jobbra terelik a helyzetet. Egyetlen egy területen lehet valamit remélni és pedig a zsidó politika területén. A zsidó nemzeti mozgalomnak különösen az utóbbi években tekintélyes számarányban váltak hívekké a nők és bármire nézünk, ebben a mozgalomban ott látjuk őket a munka első sorában. A mostani községi és megyei választásokon a zsidó pártok jelöltjei nem lebecsülendő mértékben számíthatnak majd a zsidóul őrző és valló nőkre.

Az a közkezdelt, de banáltság számba menő feltevés, hogy a nők — miután felébredtek és anyák — humanisztikusabban gondolkodnak és a politikai terepnumra való bebozósításukkal progresszív irányba lendítenek az államgépzetet, alig állja meg helyét. A nők épen annál a helyzeti súlyuknál fogva, amellyel a családot és a háztartást lerögzítve tartják, inkább voltak mindig a maradáság őrzői, semmint részt nyitók, vagy épen újítók. Na-

gyon merész várakozás az, amely arra számít, hogy az évezredek óta négy biztos fal mögött ülő és azt féltékenyen őrző nő feladja életének előddig egyetlen biztosítottát és sokuknak egyetlen értelmét és exponálni fogja magát kis várán túl

előlkért. Az az angol mondás, hogy az én házam az én várom, — a nőkre vonatkozik. Osztyálpolitikába belevinni őket — különösen itt nálunk — nem célszerű és nem is keesegelt sok erdeménnyel. Ha a nők szavazata számít valahol, ugy csakis

idicális mozgalmaknál számíthat. Ilyen a cionizmus és az a program, amelyet zsidó politikai pártok vallanak. Ebből a szempontból örömmel üdvözljük a közigazgatási törvénynek a nők részére szavazati jogot biztosító szakaszát.

Ghandit letartóztatták és bíróság elé állítják

Az ind nacionalisták Ghandi beszédének hatása alatt máglyán égették el Kalkutta főterén az angol szövetségeket

London, március 5. Az ind nacionalista mozgalom tegnap újra nagy fordulópont-hoz érkezett. Ghandi és hívei a tegnapi napra Kalkuttába nagy népgyűlést hívtak össze, amelyben Ghandi, az angol-ellenes mozgalom világhírű vezetője mintegy 500 párthive előtt nagy beszédet mondott. A beszéd olyan nagy lelkesedést váltott ki, hogy hatása alatt hívei elhatározták, hogy Kalkutta egyik főterén örömlüzeket gyujtanak, amelyen az erre az alkalomra összehordott nagymennyiségű angol szövetségeket elégeik.

már a nacionalisták szándékáról, meg akarta akadályozni a nagyarányú autodafé megtartását, ami azonban nem sikerült neki: párhívek összehordták az angol kendőket és szövetségeket és elégették azokat. Amikor a rendőrség a máglyarakokat le akarta tartóztatni, Ghandi kijelentette, hogy minden felelősséget magára vállal. A felzúgott tömeg erre kövekkel és téglákkal kezdte dobálni a rendőröket, akik közül több rendőrtalálatot meg is sebesített. Végre is katonaságnak kellett kivonulnia a rend helyreállítására. A katonaság eltakarította a mág-

lyarakás nyomait, majd a rendőrség közrekiel felszólították Ghandit, hogy kövesse őket a rendőrségre, ahol letartóztatásba helyezték az ind nacionalista mozgalom vezetőjét. Újabb jelentések szerint a tömegek fenyegető magatartása miatt a rendőrség szabadon bocsátotta Ghandit megfelelő kaució ellenében. Hír szerint Ghandi elutazott Birmába, ahonnan azonban rövidesen visszatér s akkor újra bíróság elé állítják a már annyi börtönt és megpróbáltatást átélő világhírű hindu vezető.

Kizárták az érdekelt államokat a Népszövetség kisebbségi vitájából

A jogi bizottság döntése nagy konsternációt keltett a kisantant, Lengyelország, Görögország és Litvánia delegátusai körében.

Genf, március 5. Az egész világ kisebbségi közvéleménye feszült és nyugtalan érdeklődéssel tekintett a népszövetségi tanács márciusi ülészaka elé, amely a Dandurand és Stresemann javaslatára kitűzött kisebbségi kérdés megvitatását tette sarkalatos programpon-tjává.

ről folytatott megbeszélést. A cseh és jugoszláv kormányok beadványairól népszövetségi körökben azt tartják, hogy a javaslatokkal a két kormány mindössze azt a határozott álláspontját igyekezett leszögezni, hogy a kisebbségi népszövetségi eljárás és a kisebbségek javára kötött szerződés megváltoztatása hozzájárulásuk nélkül meg nem történhetik.

kezében — írja tovább az Echo de Paris — a hatalmak barátságos lépéseket tettek Berlinben abban az irányban, hogy a német előterjesztés a népszövetségi tanácsülésen ne emelkedjék túl a kisebbségi kérdést illetően az általánosságokon.

Mint az Új Kelet azt többször megírta, a kisebbségi kérdés beható tárgyalása elé a kisantant államok, valamint Litvánia, Lengyelország és Görögország kiküldöttjei minden lehető elkövettek arra, hogy mint a kisebbségi kérdésben leginkább érdekelt, résztvehessenek a kisebbségi kérdés nyílt vitájában. Már-már úgy látszott hogy az érdekelt államoknak sikerülni fog jelenlétükkel a kisebbségi kérdésről szóló vita objektív menetét szubjektív érveikkel elposványosítani, amikor, mint azt alábbi közleményeink bizonyítják, a Népszövetség jogi bizottsága arra a kategorikus álláspontra helyezkedett, hogy az érdekelt államok nem vehetnek részt a Népszövetség színe előtt lefolyó kisebbségi vitában. Ez a híradás a világ kisebbségeinek körében élénk megnyugvást kelt, mert arra vall, hogy a népszövetségi tanács teljesen tárgyilagos atmoszférában akarja letárgyalni ezt az égető problémát.

Több tanácsstag a mai nap folyamán azon faradozott, hogy a kisebbségi kérdés megvitatása tekintetében kompromisszumos megoldást teremtsen, hogy ilyenformán kiegyenlítsék a differencia Stresemann és Zaleski között. Nagy jelentőséget tulajdonítanak a tekintetben azoknak a megbeszéléseknek, melyeket Briand ma folytatott a német külügyminiszterrel.

Genf, március 5. A „Le Journal de Genève” közlése szerint a jogászbizottság tegnap délután és ma egész délelőtt hosszasan foglalkozott Litvánia kérelmével és beható vizsgálat után arra az álláspontra helyezkedett, hogy az érdekelt államok nem vehetnek részt a kisebbségi kérdés népszövetségi tanács előtt folyó vitájában. A jogászbizottság döntése folytán tárgyalanná vált a jugoszláv és cseh kormány hasonló irányú kérése is.

A népszövetségi kisebbségi kérdés kialakulásának különböző fázisairól alábbi tudósításunk számol be: Genf, március 5. Tegnap a késő délutáni órákban a fődelegátusok bizalmas magánmegbeszéléseket folytattak. Briand fogadta Titulescut, majd utána Socialójt és Zaleskit. A francia külügyminiszter ezután Chamberlain angol külügyminisztert kereste fel, akivel hír szerint a népszövetségi tanács napirenden lévő kérdéseiről és más európai jelentőségű ügyek

Páris, március 5. Az „Echo de Paris” közli, hogy a kisantant államai, továbbá Lengyelország és Görögország kormányai február utolsó napjaiban együttes akció útján intervénáltak Londonban, Párisban és Rómában, mely intervenció keretében egységesen állást foglaltak a Népszövetség kisebbségi eljárásának mindennemű módosítása ellen. A megbízottak kifejezésre juttatták, hogy csak a garanciaszerződéseknek az összes népszövetségi tagállamokra leendő kiterjesztése esetére nyugodnának bele az eljárás szabályok módosításába, ellenkező esetben minden e tárgyú újítással szemben elutasító álláspontra helyezkednek s fenntartják maguknak azt a jogot, hogy a garanciaszerződéseket maguk értelmezzék.

Jugoszlávia, Görögország és Bulgária külügyminiszterei ma délelőtt hosszabb megbeszélést folytattak Briandnál és Titulescu is felkereste Stresemant. A megbeszéléseknek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A lap szerint Párisban és Rómában határozott ígéreteket tettek illetékes helyen álláspontjaik támogatására, míg Londonban még nem tudták végleges kielégítő választ kapni. Az intervenció követ-

London, március 5. A „Times” genfi tudósítójának értesülése szerint Chamberlain és Briand a kisebbségi nyilvános vita ügyében már megegyezésre jutottak. Beavatott népszövetségi körökben azt tartják, hogy a kisebbségi ügyekkel foglalkozó hármas népszövetségi bizottságot ötös tanáccsá egészítik ki.

London, március 5. A „Morningpost” mai száma „Össeültek Európa beteg orvosai” címmel ír a genfi tanácsülés új ülészakáról.

Petróleummágnások harca

Új petróleumbotrány Amerikában

Már csaknem tíz év óta állandóan petróleumbotrányok izgatják az amerikaiakat. Most például a Standard Oil Co. of Indiana (röviden Stalonina) vezérigazgatója, Mr. Robert W. Stewart került szembe a fiatal John D. Rockefellerrel, aki a Rockefeller-család nevében a legnagyobb határozottsággal Stewart visszalépését követeli, mert véleménye szerint nagy része van az úgynevezett Teapot-Dome-botrányban. Stewart persze a legesekélyebb hajlandóságot sem mutatt arra, hogy Rockefeller kívánságát teljesítse és így a társaságnak március elején megtartandó közgyűlésén fog a harc eldőlni.

Lesznek még, akik emlékeznek arra, a Teapot-Dome-botrányra, amely a kaliforniai wyomingi és állami petróleumteldek eladásával indult meg. Kevéssel azután, hogy Harding lett az elnök, 1920-ban Denby tengerészeti miniszter két kollégájára: Daugherty igazságügy-miniszterre és Fall belügyminiszterre bízta az állami petróleumbirtok gondozását. Ezek 1922-ben a wyomingi Teapot-Dome petróleumterületeket odaadták a Jivels Oil Co.-nak és Pan American Oil Co.-vel ugyanakkor szerződést kötöttek a kaliforniai olajmezőkre nézve. Mindkét petróleumterület az amerikai flotta főállományának és ezért végre is feltűnt, hogy a Teapot-Dome-koncesszióért meglepően csekély bérleti árat fizettek a kincstárnak.

Ezt a felfedezést sok pör, tárgyalás, botrány követte. Végezetül kiderült, hogy a bérbeadás csakis Albert B. Fall belügyi államtitkár megvesztegetésével történt meg.

Az összeg, amivel a megvesztegetés történt, nem egészen negyedmillió dollár volt. Ezt a pénzt egy színelvű ükelttel szerezték meg, még pedig a következőképpen: Egy külön erre a célra alapított lancaai társaság, a Continental Trading Co. egy nagytermelőtől (Co. Huppkreys) 33 és egyharmad millió hordó nyersolajat vett hordónként másfél dollárért és meg aznap eladta 1 dollár 75 centért a Prairie Oil and Gas Co.-nak és a Sinclair Crude Oil Purchasing Co.-nak, amelyben a Standard Oil Co. of Indiana feleiben érdekelve van. E furcsa üzleten szerzett löbb mint hárommillió dollár „nyereségből”. Figyelmem kívül hagyva a Fall államtitkár megvesztegetésére szánt összeget és további 160.000 dollárt, a Hardingot kormányra segítő köztársasági párt választási harca deficitjének kiegyenlítésére, az érdekeltek nagy olajtársaságok négy vezetője fejenként mintegy háromnegyedmillió dollárt kapott. Ez a négy igazgató: Harry Sinclair, a Sinclair Co. elnöke, O'Neill, a Prairie Oil and Gas Co. Blackner, a Midwest Refining Co. (szintén a Stanolind bányatársasága) és Robert Stewart, a Standard Oil Co. and Indiana igazgatója. Sinclair, aki a legbűnösebbnek látszott, a nyilvánosság meglepetésére fölmentést tudott magának biztosítani.

O'Neill és Blackner megszökött és ma sem lehet őket megtalálni. Egy ideig Stewart is külföldön volt, de csakhamar ismét hazatért.

A fiatal Rockefeller, akit nagyon derék, becsületes és jámbor embernek ismernek, már 1925-ben noszogatta Stewart, hogy mondjon el nyíltan mindent, amit a Teapot-Dome-ügyről tud. Sőt 1928 februárban, tehát éppen egy éve, le is tartóztatták őt, de tízezer dollár biztosítékért szabadon engedték. Minden kérdésre megtagadta a választ, úgyhogy akkor teljesen tisztázatlan volt a szerepe ebben a zavaros ügyben. De Rockefeller mégis bizott és hitt Stewart becsületességében, aki anakidején megígérte Rockefellernek, hogy a társaság részvényesének nem akar semmitéle kellemetlenséget okozni és kész a visszalépésre, mihielyt kívánják.

A múlt év április 24-én azonban Stewartnak a szenátusi vizsgálóbizottság előtt

végre be kellett ismernie, hogy ő volt a negyedik társ, aki Continental Trading Co. üzleti nyereségében részesült. Rockefeller erre április 27-én levelet küldött Stewartnak, amelyben figyelmeztette, hogy valamása következményeként válsza be régebbi ígéretét, mondjon le vezérigazgatói állásáról. Nem kapott feleletet, mire megismételte felszólítását. Amikor most sem kapott választ, közölte Stewart-hoz intézett két levelet. Stewart nem sokat törődött vele és beírta azzal, hogy semmitmondó kommunikációt közölt a sajtóval. Időközben Stewart

hamis eskü miatt bíróság elé került. A vád az volt, hogy eleinte azt hangoztatta, hogy semmit sem tud a dologról és később mégis be kellett vallania részességét. Formai okokból fel kellett őt menteni, de erre már Rockefeller egészen megelégedte a dolgot és elhatározta, hogy Stewartot végérvényesen elváltatja a Standard Oil Co.-ból.

E tárazozásában most már azonban az amerikai közvéleményen kívül azok az előkelő közgazdasági férfiak is segítik akik azelőtt inkább a botrány leleplezői ellen foglaltak állást, mintsem a kompromittáltak ellen. Hogy Daugherty igazságügyi és Denby tengerészeti miniszternek a leleplezések következtében le kellett mondania, természetesen nem volt nagyon kellemes a botrányral súlyosan érdekelt republika-

nusoknak. Most azonban a közhangulat teljesen megfordult, aminek bizonyítéka a többi közt Edwin F. Parkernek, az Egyesült Államok Kereskedelmi Kamarája elnökének a kamara tizenhatodik évfordulóján tett nyilatkozata, hogy „az üzleti világ meg kell szabadítani ezektől a kalóztól”. A harc, amely a közgyűlésen dőlt el, nagyon izgató lesz. Mindkét fél körülbéli egyenlő számu részvényesrel rendelkezik. Stewartnak a történet után is nagy meg a tekintélye és így ez idő szerint senki sem tudja, hogyan végződik a Rockefeller-Stewart-harc. Egyelőre egyre drágul a Stanolind-részvény, valószínűleg azért, mert mindenké azt hiszi, hogy a két fél mindenike a részvényt iparkodik megszerezni, amennyit csak lehet.

Sztrájk fenyeget a zsilvölgyi bányászokban

Kétszer szakadtak meg a kollektív szerződéssel kapcsolatos tárgyalások. Március 6-ig vagy megegyeznek a kollektív szerződés pontjai felett, vagy sztrájkba lép tizenegyezer bányász

(Petrosani-Petrosény), márc. 5. (Az Uj Kelet tud.). Az államnak a zsilvölgyi bányáknál eszközölt közszénrendelet eredményeképpen a munkanélküliség miatti eddigi feszült állapotok kissé megnyűltek. Több bányában ismét megkezdődött a munka és az eddigi három-négyezer munkanélküli közül most csupán ezer munkanélküli várja, hogy munkához jusson.

A zsilvölgyét jelenleg még a munkanélküliség kérdésénél is súlyosabb probléma a kollektív szerződés megújításának a problémája tartja izgalomban. A legutóbbi kollektív szerződés 1928. december 31-én járt le, amelyet egy hónappal a fejarat előtt kellett felmondania annak a félnek, amely a benne foglalt pontokat sem kívánja továbbra is tartatani. A bányászok november havában több közgyűlést tartottak, amelyek eredményeképpen egy új kollektív szerződést szövegeztek meg és november 31-én a régi kollektív szerződést felbontották. Ugyanakkor és hasonlóképpen járt el a bányáigazgatóság is. Az osztályharc tehát ezzel a tizenegyezer bányász és ipari munkás, valamint a „Lupény”, „Valea Jiului de sus”, „Petrosani” és „Lonea” Szénbánya részvénytársaság között kezdetét vette.

Ennek a harcnak a kitörésével egyidejűleg a munkás szervezetek belül is heves harc vette kezdetét. Két irányzat a szocialdemokraták és az egységesek küzdöttek egymással a hegemoniáért.

Január elején Déván a kerületi munkaügyi inspektoratus vezetője alatt kezdtek meg a tárgyalásokat a zsilvölgyi bányák, valamint a bányászok képviselői. Már ezzel is nézeteltérések támadtak a bányászok képviselői között, az egységesek kiküldöttjei sokkal súlyosabb követelésekkel állottak elő, mint a szocialdemokraták képviselői, és így már a tárgyalások elején elkerülhetetlennek látszott az osztályharc súlyos mérvű kirobbanása. Végre a bányász-tömegek képviselői között megegyezés jött létre és egy hatvannyolc pontot tartalmazó egységes memorandum terjesztették elő a bányáigazgatósággal szemben fenttrótt

követeléseiket. A hatvannyolc pont közül negyven pontban néhány napon belül létre is jött a megegyezés a két tárgyaló fél között és csupán abban a husz hátralevő legfontosabb pontban amely a bérköveteléseket tartalmazta, látszott lehetetlennek a megegyezés. Egy bányásznak jelenleg átlag 110 lej napi keresete van, egy napszámossal keresete pedig átlag 75 lej. A bányáigazgatóság a kollektív szerződés felmondásával egy husz százalékos bérredukciót kíván elérni, ezzel szemben a munkásság legalább husz-harminc százalékos béremelésre törekszik. A bérkérdésen kívül nem jöhetett létre megegyezés a természetbeni illetmények kérdésében sem. A tárgyalásokat ezenkívül a bányász-tömegek szélsőséges irányzatainak megatartása is váratlanul befolyásolta. A dévai tárgyalások folyamán a vulkáni munkásság a következő távira tot küldötte megbízottainak:

„Amennyiben a döntőbírószág husz

százalékos redukcziót állapít meg, le állunk. Vulkanai csoport.

Ez a távirat nem volt más, mint sztrájkjal való fenyegetőzés és hatás alatt azonnal megszakadtak a tárgyalások. A munkaügyi inspektoratus által kiküldött döntőbíró kijelentette, hogy nem engedí magát hasonló fenyegetőzéséktől befolyásoltatni és ezért megszakítja a tárgyalásokat.

Értesülésünk szerint a tárgyalások március 6-án ismét megkezdődnek és három nap leforgása alatt a két félnek véglegesen meg kell egyeznie a kollektív szerződés összes pontjai fölött hogy a szerződést meg lehessen újítani.

Félt, hogy a Zsilvölgyében jelenleg uralkodó atmosféra annyira befolyásolhatja a munkásság képviselőit, hogy ezek nem engednek követeléseikből és így adott esetben a társaságban megállana a munka. Az egész országot aggodalommal tölti el egy esetleges sztrájk, amely behálhatatlan következményeket vonhatna maga után.

Jogvédő irodákat állított fel a nemzeti parasztpárt Kolozsmegyei tagozata

A pártirodák telegezetre és nemzetiségre való költönbseg nélkül rendelkezésére állnak mindenkinek

(Cluj-Kolozsvár, március 5. Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt napokban ülést tartott Kolozsváron a nemzeti parasztpárt kolozsvári és kolozsmegyei tagozatának végrehajtó bizottsága. Ezen az ülésen megvitatták a párt kebelében belül történt változásokat. Az a vélemény alakult ki, hogy a pártnak a pártszervezet keretén belül is aktív munkát kell kifejtenie, hogy ezáltal közvetlen kontaktust teremtson a közönség, illetve a választók és a parlament tagjai között. Az egyik fiatal felszólaló többek között rámutatott arra, hogy a pártnak ügyelnie kell, nehogy a választók tömegei azt mondassák hogy a nemzeti parasztpárt vezetői is csupán demagógok, a kik ígéreteiket nem váltják be. Eppen ezért a párttagozatoknak minden választói kerületben pártirodákat kell felállítani, ahol a választók tömegei valásra és nemzetiségre való tekintet nélkül előterjeszthetik ügyesbajos dolgukat, panaszukat, amelyeket az iroda a maga során az illetékes minisztériumokhoz terjeszt avagy a kerület valamely

lyik képviselőjének juttat el, hogy az intervenciájuk a jogos kérdés igazságos elbirtéése érdekében.

Ezeknek az irodáknak felállításával a párt megkíméli a választókat attól, hogy bármilyen csekély elintézés nélkül van valamelyik minisztériummal ügyvédet vegyessenek fel.

A kolozsvári párttagozat már fel állította pártirodáját, amelynek admi nisztratív vezetőjéül egy tükürt neveztek ki. Az iroda, mely a párt Dacia Romana-ucsal klubhelyiségben nyert elhelyezést, állandóan a közönség rendelkezésére áll. Az iroda elnöke egyébként dr. Bodca ügyvéd, a nemzeti parasztpárt kolozsvári tagozatának egyik tekintélyes tagja.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye ké hatalmas kötetben - 400 lejerl kapható az Uj Kelet könyvoszl-ban

Gyapottat minden színben gyárilag csomagolva fest „UNIO“ Cluj.

EGYE

Délutáni lozsyáron o a volt Mac hol három k teremben k kent. Az e volt a sóme nokkal. szer tárgyú kepe rázólo falles volt, mint ké zsidó lányok lommal cigá fiatal párok kedves, otth latban, mely bál is irigye ségverseny mig a másol Léb Elza. il kodtak. A t Teréz-Feud győztes, mi Herschikowit nő, Hirsch I madik díjat son Tündér ger Jolán és még a mam lattak.

Március hó kalmazottak estélye táncó étterem ossz elővetelben «Gólya» cége

A röv amató

Az Amerik lött végzett letek érdekes licz vezettek, ig terjedő elé gével 10-15 kely energiát sikerült je rádió történe az amatőr-ad mind nagyobb lődést a röv iránt. Külföld állomás éri szon egymás lékek speciá tör-adó lám 6 volt fűtőfes anod-feszülts Az adókészü rövidhullámu lámpásuak s csak tekercs alkatrészt el különböznek ló vevőkészül készülékek is fogható. mok érdekes azon leadás és más éjjel zelében egye mig ettől m tetlen nagy

— Buzduga Nationala igit: A korma sedésben lev gan régens ki. Buzduga visszalépett

EGYESÜLETI ÉLET

Délutáni bál a sómérotthonban. Kolozsváron otthont béreltek a sómérok, a volt Magyar-ucca 99 szám alatt, a hol három kis helyiségben és egy nagy teremben gyűlnek össze vasárnaponként. Az elmúlt vasárnap délután bál volt a sómérotthonban, amely lampiókkal, szerpentinekkel, a falon sómér tárgyú kepekkel és a scómértáborít ábrázoló falfestményrel valóban olyan volt, mint kedves, dolgozó, szorgalmas zsidó lányok és fiúk otthona. Ez alkalommal cigány huzta a sómérotthonban fiatal párok keringtek a lampiók alatt kedves, otthonos bál volt, olyan hangulatban, melyért a legparádésabb nagy bál is irigyelné a sómérokat. A szépségverseny győztese Rados Ibi lett, míg a második és harmadik díjakon Léb Elza, illetőleg Lukács Ibi osztozkodtak. A táncversenyben Baumzweig Teréz—Feuerstein Nandor pár lett a győztes, míg második díjat nyertek Herschikowits Rezső és Schilkraut Jenő, Hirsch Piri és Léber Gyula. Harmadik díjat is kettőt osztottak ki: Sámson Tündér és Hirsch József, Grünberger Jolán és Roth Mór kapták. A bálon még a mamák is kifogástalanul mulattak.

Március hó 16-án lesz a Textiles Alkalmazottak nagyszabású tarkapetyves estélye táncal egybekötve, a New York étterem összes helyiségeiben. Jegyek elővetelben kaphatók Szabó Jenő és a «Golya» cégeknél. Cal. Reg. Ferdinand

A rövidhullámu amatőrállomások

Az Amerikában néhány évvel ezelőtt végzett rövidhullámu leadási kísérletek érdekes és meglepő eredményekhez vezettek. A 3 métertől száz méterig terjedő elektromos hullámok segítségével 10—15 wattos, aránylag igen csekély energiával több ezer kilométeren át sikerült jeleket továbbítani. Ezzel a rádió történetében új fejezet kezdődött az amatőr-adás, mely a rádióamatőrök mind nagyobb tömegében kelt érdeklődést a rövid hullámu adás és vétel iránt. Külföldön már igen sok magánállomás építkeznek, rövid hullámhosszon egymással. Az amatőr leadókészülékek speciálisan e célra készült amatőr-adó lámpákkal működnek, melyek 6 volt fűtőfeszültségre és 400—800 volt anod-feszültségre vannak szerkesztve. Az adókészülék terjedelme csekély. A rövidhullámu felvevőkészülékek 1—2 lámpásuak s kapcsolásuk rendszerint csak tekercskondenzátor méretek s az alkatrészek elhelyezésének tekintetében különböznek az egyszerű visszacsatoló vevőkészülékektől. 1-2 lámpás vevő készülékkel a legtávolabbi állomás is fogható. A rövid elektromos hullámok érdekes tulajdonsága, hogy ugyanazon leadás hatótávolsága más nappal és más éjjel s hogy a leadó állomás közelében egyes területeken nem fogható míg ettől megfelelő távolságra hihetetlen nagy távolságokban is vehető.

— Buzdugan régens fia lett a Banca Nationala igazgatója. Bukarestből jelentik: A kormány a Banca Nationala üresedésben levő igazgatói helyére Buzdugan régens fiát, Alexandrut nevezte ki. Buzdugan ennek következtében visszalépett a vlascai jelöltségtől.

A kormány Franciaországban akarja letelepíteni a munkanélküli szakmunkásokat és földmivéseket

(Oradea-Nagyvárad, március 5. Az Uj Kelet tudósítójától) A nagyváradai rendőrprefektúrához kedden szenzációs tartalmu rendelet érkezett. A rendelet azt tartalmazza hogy a kormány elhatározta a munkanélküli ipari szakmunkások és földmivések egyesítésének Franciaországban való letelepítését. A rendelet melynek jelentősége az egyre növekvő munkanélküliségben ezidőszert még beláthatatlan jelentőséggel bír, megbizsítja a vármegyei prefektust, hogy összerajza

azokat a munkanélkülieket, akik hajlandóknak mutatoznak a Franciaországban való letelepülésre.

A munkanélküliek Franciaországban való letelepítésének tervét még néhány évvel ezelőtt ugyanis a francia kormány penditette meg, ugyanis a francia falvaknak a háboru után való elnéptelenedése arra késztette a francia kormányt, hogy a keleti államokhoz forduljon munkakerökhöz, akik hajlandók lennének az

ottani falvakban letelepedni. Néhány évvel ezelőtt Andrei Spire, az ismert zsidó poéta, aki abban az időben földmivelésügyi államtitkára volt Franciaországnak, Romániában járt és zsidó kolonistákat keresett erre a célra. A nagyarányu munkanélküliség ugy látszik most arra késztette a kormányt, hogy komolyan foglalkozzék a francia ajánlattal és e kitelepítésekkel akarja enyhíteni a munkanélküliséget.

Papadopol vizsgálóbíró Berlinbe utazott a gégetükör-megrendelés bonyodalmas körülményeinek kinyomozására

Bratlanu Vintilát is beidézik, hogy felvilágosításokat adjon a panama ügyében. Tovább hallgatnak a közegészségügyi minisztérium tisztviselői

(Bucuresii-Bukarest, március 5. Az Uj Kelet tudósítójától) A gégetükör rendelési panama ügyében folyó vizsgálat egyre érdekesebb fordulatot kezd venni. Szombaton délután Papadopol vizsgálóbíró Manolescu Mihály volt helyettes pénzügyminisztert hallgatta ki és ugy hirdik, hogy tanuként beidézik Incelets volt liberalis minisztert is. Nem látszik kizártnak az sem, hogy Bratlanu Vintilát is felkérjék, hogy jelenjék meg a vizsgálóbíró előtt és adja meg a szükséges felvilágosításokat arról, hogy a megrendelés

anyagának megváltoztatásakor hogyan kerültek magasabb árak a megrendelési táviratba.

A Lupas minisztersége alatt szolgált közegészségügyi minisztérium tisztviselői köztük dr. Banu államtitkár, továbbra is a miniszterrel takaroznak és így a vizsgálóbíró előtt csak két megoldási lehetőség áll: vagy tud a tisztviselők ellen elegendő bizonyítékot produkálni, vagy pedig az ügy aktáit átteszi a parlamenthez, hogy az vezesse le Lupas ellen a

vizsgálatot. Ugy látszik, a vizsgálóbíróknak komoly okai vannak arra a meggyőződésre, hogy terhelő bizonyítékokkal képes lesz a közegészségügyi minisztérium tisztviselőinek és a panamaügy többi szereplőjének makacs hallgatását megtörni. Papadopol vizsgálóbíró ugyanis tegnap este Németországba utazott, ahol a helyszínen folytatja a vizsgálatot. Beavatott körökben arra számítnak, hogy Berlinben meglepő eredményekre fog vezetni a nyomozás.

Hat napig hurcolt örsről-örsre egy kolozsvári kereskedőt a pálosremetei csendőrőrmester

Különös kaland a román-csehszlovák határon

(Cluj-Kolozsvár, március 5. Az Uj Kelet tudósítójától) Farkas Márton kolozsvári kereskedő az elmúlt héten különös kalandon esett át a técsői román-csehszlovák határon. Farkas, aki Técsőn született, tíz év után meg akarta látogatni öreg szüleit, akik a Csehszlovákiához csatolt Nagytécsőn laknak. Költségek kímélése érdekében ugy akart a szüleiivel találkozni, hogy áthivatja őket a román területre eső Kistécsőre, ami azért lett volna jobb megoldás, mert a nagytécsőiek könnyen kapnak határátlépési igazolványt, viszont Farkasnak, aki kolozsvári lakos, csak utlevéllel lehet csak területre lépnie. Utközben a kolozsvári kereskedő meglátogatta Remete községben lakó rokonait is és szerdán reggel onnan igyekezett gyalog Kistécső felé.

Utközben balszerencséje összehozta a remetei csendőrőrs őrmesterével, aki ellen sok panasz merült már fel eddig is. Az őrmester igazolásra szólította fel Farkast, akinek iratait természetesen rendben találta. A kereskedő megérkezett Kistécsőre és Fogel Eliás nevű ismerőséhez tért be, hogy a böröndjét lerakja. Ott jutott eszébe, hogy van egy özvegy Kleinné nevű ismerőse, aki vállalkozott is arra, hogy értesíteni fogja Farkas szüleit, hogy jöjjenek át Kistécsőre.

Alig telt el egy félóra, amikor egy aszony állított be özv. Kleinnéhez az őrmester megbizásából és azt kérdezte, hol van az az ember, aki délelőtt érkezett a községbe, mert Fogel Eliásnál hagyta a böröndjét és kell a kulcsa, hogy kinyissák. Fogel Eliás is eljött nagy ijedelemmel Farkas után ki azonnal visszament állására, hogy maga nyissa ki a böröndöt. De erre már nem volt szükség,

mert időközben az őrmester feltörte a börönd lakáját és felkutatta a koffer tartalmát.

Persze nem talált benne semmi gyanúsat, mire megegyeszer leigazoltatta Farkast. A kereskedő ismét felmutatta rendbenlevő okmányait, de legnagyobb meglepetésére az őrmester varatlanul a következőket mondotta neki magyarul:

— A törvény nevében letartóztatom. És már utasította is, hogy csomagolja vissza a kidobált holmit és kövesse. Farkas tiltakozni próbált a jogtalan letartóztatás ellen, mire a következő lakónikus indoklást kapta az őrmestertől:

— Zeidán hallgass.

Bekísérte a graniesárok laktanyájába. Utközben egy másik zsidót is elfogott az őrmester, aki négy és félórán át össze is állított egy négyoldalas jegyzőkönyvet arról, hogy Farkas át akart szökni a határon és más feltételezett bűncselekményekről. Az éjszakát Taub Mózesnél töltötte, aki garanciát vállalt Farkasért, hogy nem fog megszökni.

Másnap reggel hat órakor Farkast átkísérték a csendőrlaktanyára, onnan délután három órakor Szaploncára es pénteken reggel került Farkas a máramaroszigeti szigurancához.

Ghiti György szigurancfőnök kihallgatta az ártatlanul meghurcolt kereskedőt és a legsúlyosabb szavakkal ítélte el a remetei csendőrőrmester önkényes eljárását melyről jegyzőkönyvet vett fel.

Pénteken este hét órakor a sziguranc feltételeken szabadlábra helyezte a kereskedőt, amíg Kolozsvárról beszerezte a szükséges adatokat. A válasz csak hétfőn jött meg és így Farkas Márton szerdától hétfőig járt csendőrőrsről csendőrőrsre egy hatalmával visszaelő vidéki baaa jóvoltából. Ertesülésünk szerint

a remetei csendőrőrmester ellen hivatalból megindult az eljárás,

de azonkívül az ártatlanul meghurcolt kereskedő szintén feljelentést készül tenni ellene.

Megnyílik!

A Nagyváradról előnyösen ismert Grosz-féle ort. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a Loydsor 11. sz. alatt ujonnan átalakított, modern higiéniaival berendezett udvari helyiségében fiókot nyit.

Olcso abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!

Temesvár Loydsor 11.

Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Meghalt Dick Jakob

Egy sokat hányatott élet ért ma véget: Dick Jakob halt meg, az a kereskedő, akiről évek óta a legtöbbet beszéltek és aki életével valóban egészen sajátos típusa volt az utolsó évtizedeknek Talán, ha Amerikában született volna, megfelelő teret és keretet kap ahhoz a féktelen aktivitáshoz, ami benne hirtetett és a mi szük látók és lehetőségek közé szorított világunkban nem egyszer vezetett a letöréshez. Dick Jakabról regényt lehetne írni. Ugyiszóván a semmiből emelkedett folyton forrongó agyával arra az anyagi polcra, amely a legutolsó időkben talán már egy nyugodt öregség biztos anyagi bázisát jelentette volna számára. Egyéniségében és üzleti koncepciójában a régi házalók és a legmodernebb kereskedőtípusok keveréke élt. Ő volt az első üzletember ezen a vidéken, aki felismerte a reklám, az üzleti trükkök hatalmas erejét. Üzleti életének minden különössége ellentétben népszerűsége tett szert és a köztudatban mint a nagy tömegek kereskedője létezett. A tartós kisboltját a kolozsvárt nagy üzletpalotájáig hosszú és hányatott volt az út, de Dick Jakob sohasem vesztette el az energiáját és minden megpróbáltatásból frissen talpraállva került elő. Neve hol elhomályosult hol újra kivilágosodott. És karakterében a szatcsból a legmodernebb nagykereskedőbe való átmenetet, a kispolgárból a nagykapitálstá váló fejlődést, egyben az utolsó évtizedek gazdasági áramlatainak minden kialakító atomját hordozta. Elmúlásával egy minden körülmények között érdekes, hibáiban is megbocsátható, nagyerejű ember szállt sírba. Dick Jakob hosszas szenvedés után, ötvenkét éves korában hunyt el, kedden-délután. Temetése ma délután félhárom órakor ment végbe a Schass-Chevre imaházából (Mikes Kelemen-utca 13).

A Kamara megszavazta a metilalkohol üldözéséről szóló törvényt

Egyedül Duca szavazott a törvényjavaslat ellen

(Bucuresti-Bukarest, március 5. Az Uj Kelet tud.) Mezzinocen az alkohol elleni küzdelemről beszél a visszaélések megbüntetését követeli. Chereiu kéri a hadügyminisztert, tegye ismét megfontolás tárgyává a tartalékos tisztek egyenruhájára vonatkozó rendelkezését. Jorga az egyetemi laboratóriumok hiányait teszi szövé. Raducanu javasolja, hogy a kamara

egyelőre 2 ülést tartson naponkint. Lupu tiltakozik a javaslat ellen. Duca: Miért a nagy sietség? Jorga is ellenzi a javaslatot, amelyet a kamara mégis megszavaz. Ezután áttértek napirendre, amelyen a metilalkoholról szóló javaslat szerepelt. Dan Sever egészségügyi miniszter szólt fel a javaslatról, hangsúlyozva,

hogy a metilalkohol gyártását még ipari célokra is csak azért engedik meg, hogy többszáz munkás el ne veszítse kenyereit. A miniszter beszéde után a kamara a javaslatot általánosságban, majd kisebb módosításokkal — különösen a büntetés maximumának 5 évben való megállapításánál — részleteiben is megszavazta 140 szavazattal Duca egyetlen szavazata ellenében.

Berlinben megrendezett komédiának tartják Frank Heine brüsszeli letartóztatását

Holland lapvélemény szerint a francia-belga szerződés hamisított példányát a belga kémiroda készítette. A holland lapok az ügy teljes tisztázását követelik

Berlin, március 5. A lapok nagyrésze erős tartózkodással és kételyekkel fogadja a francia-belga titkos egyezmény ügyében Brüsszelben eszközölt letartóztatásokat és megrendezett szcenáriomot látnak a dologban. A jobboldali sajtó szerint az egész ügyet azért rendezték meg, hogy a szerződést letagadjassák Frank Heine vallomása e lapok szerint nem más, mint megrendelt vallomás. Egyes sajtóorgánumok azt ak érdést is felvetik, hogy Frank Heine, ha nem áll a belga rendőrség szolgálatában, miért rohant bele tudatosan a brüsszeli pályaudvaron reá várakozó detektívek karjaiba. A Lokalanzeiger szerint Frank német jobboldali körökkel is keresett érintkezést, de ezek nem mentek lépére,

mert észrevették, hogy beugratóval van dolguk. Berlin, március 5. Amszterdami jelentés szerint a „Telegraf” című lap cikkében azt követeli, hogy tisztázzák a francia-belga titkos katonai egyezmény nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos összes körülményeket. A lap rámutat arra, hogy Belgium és Hollandia között nem valami jó a viszony, ha az apokrifnak jelzett, hamisított egyezmény ennyire fel tudta kavarni mindkét részen a politikai életet. A két ország között rendezni kell minél sürgősebben az összes függő kérdéseket, mert másképpen nincs remény a barátságos szomszédi viszony helyreállítására. Brüsszeli, március 5. Megállapítást

nyert, hogy Albert Frank Heine hamisított utlevéllel utazott Hollandiába. A vizsgálatot most erre a körülményre is kiterjesztik. A holland „Handelsblad” szerint a belga kémiroda azért készítette a titkos katonai egyezmény hamisított okmányát, hogy ennek ellenében valamilyen valódi német okmányt tudjon megszerezni. Berlin, március 5. A lapok fenttársal fogadják Frank-Heine kapcsolatait a hollandi lappal. Nem tartják valószínűnek, hogy az állítólagos hamisító egyenesen karjaiba repült volna a detektíveknek, ha a hamisítást tényleg ő követte volna el.

Egyre súlyosabb formát ölt az ortodox husvét megünneplésének kérdése

A beszarábiai blokk harcias kommunikében támadja a szinódusi döntést és energikus fellépésre hívja fel a kormányt. Ellenakció indul a Beszarábiáról terjesztett hamis hírek ellen

(Bukaresti-Bukarest, március 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ioanitescu belügyminiszter ma kihallgatásban jelent meg a régensztanácsnál, amelyet az általa Beszarábiában megezett vizsgálat eredményeiről informált. A kormánypárt beszarábiai blokkja tegnap este értekezletet tartott a Metropóiban. A blokk elhatározta, hogy a maga részéről is erőteljes ellenakciót indít az ellenzéki oldalról indított ugy nevezett beszarábiai kampánnyal szemben és mindent elkövet a beszarábiai közállapotokról elterjedt hamis hírek megcáfolására és eloszlatására. Sokkal súlyosabb jelentőségűek a vallási mozgalmak Beszarábiában. Készenvél jelentik, hogy ott vasárnap nagy népgyűlések voltak, amelyeken határozati javaslatokkal követelték, hogy a husvétot május 5-én ünnepljék meg. Ebben a már régóta és aggasztó mértékben vajdó kérdésben a beszarábiai képviselők parlamenti csoportja a következő kommunikét adta ki: »A kivételes állapotok tízéves nyomása súlyosbitva a szárság és inség szenvedéseivel sújtotta Beszarábia lakosságát. A szinódus ismert határozata nem veszi tekintetbe Beszarábia hívó népének realitáit, amikor egy

tartománynak több mint 3 millió hívőbe, elhőkön a lelkesekkel, az egyház fejeivel egységes volt abban, hogy a husvétot május 5-én üljék meg, akkor ennek az egyhangú kívánságak a megtagadása meggyrázhatatlan. A beszarábiai hívők lelkének megzavarása olyan következményekkel járhat, amelyek vallási disszidenciákat vonhatnak maguk után, a kormány nem állhat passzív e téty mellett. A beszarábiai parlamenti képviselők és szenátorok a nép oldalán állanak. A parlamenti csoport felhívást intéz Beszarábia lakosságához, hogy tartsa tiszteletben a törvényeket és őrizze meg a rendet abban a tudatban, hogy bár senkinek sincs joga megakadályozni zt, hogy a husvétot egyházi törvényei szerint megülje, mégis nem tudják megakadályozni azt, hogy olyan napon megülhes sék egyesek, amikor akarják. A vallás szabadságát az alkotmány grantálja, Ez a nemzeti parasztpárt programjának is egyik pontja és ezt meg kell védenünk úgy a kormánnyal, mint az ellenzékkel szemben. A parlamenti csoport azt kívánja, hogy a kormánynak energikusan közbe kell lépnie és meg kell adnia a feimentést a beszarábiai klerusnak, hogy a feltámadás ünnepeát a hívő néppel együtt ünneplhesse meg éss

ne ássanak szakadékot a pásztorok és a nyáj között. Az ortodox husvét megünneplése kérdésében dr. Lupu interpellált a napokban. Az interpellációra, csütörtökön fog a kormány válaszolni.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagyszámú kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	„ 34.—
Bizet: Carmen	„ 34.—
Verdi: Aida	„ 34.—
Puccini: Turandot	„ 34.—
Erkel: Bánk bán	„ 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	„ 68.—
Poldini: Parsangi lakodalom	„ 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	„ 34.—
Thomas: Mignon	„ 34.—
Erkel: Hunyadi László	„ 34.—
Puccini: Tosca	„ 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyv-osztályában.

Fehér hét

Szenzációs kirakatok!!

Szabó Jenő

női divatkülönlegességek nagyáruházában CLUJ

Fehér hét

alatt a cég óriási mennyiségben hozza eladásba az alant felsorolt cikkeket:

1 m. fehér szerb vászon	Lei 29
1 m. fehér l.a. mosott vászon	„ 29
1 m. fehér opál	„ 29
1 m. fehér vászon fehérneműre	„ 33
1 m. fehér vászon ágyneműre	„ 39
1 m. fehér kelengyevászon	„ 45
1 m. fehér l.só epedő vászon	„ 88
1 m. fehér nadrág csöpper	„ 62
1 fehér damaszt garnitúr 6 szalvétával	„ 25
1 drb. fehér törülköző	„ 48
1 drb. fehér szalvéta	„ 8

Fehér hét

Selyem- és szövetmaradékok minden olgogadható árban!!

Fehér hét

Kérem kirakataim szives megtéknítését!!!

Hirdessen az Uj Keletben

március 6.
szerezték a kerü-
egyebebi Parla-
ólismert trükk
meri a nagy tu-
ak helyett az igazi
akok összeolvadá-
leg azt az ered-
y a szatmári or-
nya Tenelbaum
r halasztotta el
t ürügye alatt a
ébként a Freund
vez az akadémia
mban megerősi-
lásait.
Klein Jakab
raker berekesz-
kedden reggel
11. a.)
zött éles
ta miatt
e lép. A kérdés
matban történt
negakadályozni
az angolok
németek viszont
andorlári kvóta
művek tartják,
külön ülés-
mátust és meg-
intenciójával el-
gálat
ében
elyem idejében
helyére, a ren-
a kérdőnyét
sebb szagorral
A vádlottak dr.
et bízták meg
a sz. eskü érte-
lolt kereskedők
ó nyilatkozatot
ságnak, hogy i
et esempészeli
és alkalmával
deket találtak,
ski számlát tu-
esempészertől
esempészés tör-
hanem csipké-
n, amiből egy
láltak a lakás-
en szó millió
nyos, hogy a
redményre fog
egyik kolozs-
t még a letar-
szerzett infor-
t elsöpört a
rzenál-robba-
katonai ar-
iz támadt és
arzenál vala-
hőség több
az explozió
épületet való
nértől. Az o-
ségekbe bi-
másokat több
Huszonyole
és sebeket
dba kihozva
éket az élet-
nkást kisebb
háza száll-

Cluj.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdeily és banság zs dóság napnapja.
 Főszerkesztő: Dr. Ma ton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresi szerkesztőség: K. szamer Rezső,
 Str. Caro. 81.
 az Uj Kelet cikkeinek utárrnyomását csa
 lottás megje. díjcsel engedélyk meg.

— **Oriási sikerrel muakozott be Lidia Potoczka szüntársulata Marosvásárhelyen és Szászrégenben.** Tudósítónk jelenti: Vasárnap és hétfőn mutatkozott be Lidia Potoczka és szüntársulata Marosvásárhelyen, amikor is a Mirele Efrosz és a Die Mame c. dara bok előadásával a közönség szeretetét teljes mértékben sikerült megnyerniök Lidia Potoczka megrázó alakítást nyújtott szerepeiben, de a többi szereplők is kivették részüket a sikerből. A marosvásárhelyi közönség annyira szívbe fogadta a szüntársulatot hogy a marosvásárhelyi szerepléseket meg kellett hosszabbítani. A társulat ugya nis csütörtökön visszatér Szászrégenből és csütörtökön, szombaton és vasárnap is folytatja előadásait. Kedden és szerdán Szászrégenben szerepelt a társulat, míg a jövő hét keddjén Besztercén kezd meg vendégszereplését.

— **Jóváhagyás végett Bukarestbe vitték Kolozsmegye költségvetését.** Né hány nappal ezelőtt fejezte be Kolozsmegye tanácsa a megye költségvetésének tárgyalását. A költségvetés lezárása előtt Popa Ádám prefektus táviratilag értesítést kapott a belügyminiszteriumtól, hogy egy és félmillió rendkívüli alap létesítését engedélyezi az előre nem látható kiadások fedezésére, Popa Ádám prefektus ma Bukarestbe utazott és jóváhagyás végett magával vitte a megye költségvetését is.

— **Megszervezik a mezőgazdasági kivitt is.** Bukarestből jelenti: Popovici Mihály pénzügyminiszter és Miha lache földművelésügyi miniszter megkezdték az előmunkálatokat a mezőgazdasági hitelintézet megszervezésére. Az intézettel kapcsolatosan a mező gazdasági kivitt és behozatalt is szabályozni kívánják, különös sulyt helyezve a borkivittre, amely eddig meg lehetősen el volt hanyagolva.

CSUKAMAJOLAJ HELYETT élvezetes esemény a jóízű, kellemes, poralaku Jemalt.

— **Szabadrabra helyezték a nagyváradi amnesztiaintézés negyven letartóztatóját.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: A vasárnapi amnesztiaintézés 50 letartóztatottja közül ma negyvenet szabadrabra helyeztek a nagyváradi rendőrség. Az ügyészséghez így csak tíz munkást szállítottak át, akik fölött gyorsított eljárással a Marzescu féle törvény alapján fognak itélkezni.

— **Törökország csatlakozik a Litvinov-jegyzőkönyvhöz.** Párisból jelenti: Varsói jelentés szerint a török külügyminiszter ma Angorában deklarációt írt alá, melyben a török kormány nevében kijelenti, hogy Törökország csatlakozik a Litvinov-jegyzőkönyv aláíró államaihoz és a jegyzőkönyvi megállapodást a Kellogg-egyezmény azonali életbeléptetésére magára nézve kötelezőnek ismeri el. A külügyminiszter eljuttatta a deklarációt az Angorában akkreditált szovjetkövetnek.

— **Autószerencsélenség érte Malorescu nagyváradi prefektust.** Tudósítónk jelenti: Malorescu nagyváradi rendőrprefektus kedden Biharpilispökre utazott autón. Az uton váratlanul egy parasztember került az autó elé, a mire a sofőr egy kőbuckára kormányozta fel az autót, hogy a szerencsétlenséget kikerüljék. A rázkódás követ kezében a prefektus előreesett az autóban és orrcsont-törést szenvedett. A prefektust dr. Pop Sándor kóházi főorvos operálta meg és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a prefektus rövidesen elhagyhatja az ágyat.

Az influenzajárvány
 fertőz,
 a valódi
DIANA sósborszesz
 megóv.

— **A pápa kinevezte első kormányát.** Rómából jelenti: A szuverén vatikáni államnak már kormánya van, a papa Monsignore Borgongini de Ducát, Monsignore Pizzardót és Pacelli professzort nevezte ki az új, idiglenes kormány tagjaivá. Az olasz kormánytól ez az ideiglenes kormány fogja átvenni a közigazgatást és az ügyek vitelét a vatikáni állam területén. Ha ez megtörtént, a pápa kormányzóit nevez ki, aki meg fogja alakítani a végleges kormányt.

— **A német kormány nem áll a feltétlen elutasítás álláspontján** Trotskij beutazási kérésével szemben. Berlinből jeleik: Beavatott helyről származó értesülés szerint a birodalmi kormány távirati kérdést intézett az angolai német követtséghez azirant, hogy Trotskij állandó tartózkodásra kérés beutazási engedélyt, vagy pedig csak gyógyfürdő használatára óhatana rövidebb ideig a birodalom területén tartózkodni. Ebből arra következtettek, hogy a birodalmi kormány a volt népbiztos kérésével szemben nem áll a feltétlen elutasítás álláspontján.

— **Folyik a vizsgálat a Tuka-ügyben.** Prágából jelenti: A Tuka-ügy vizsgálóbírója tegnap tovább folytatta a tanúkihallgatásokat. A vizsgálóbíró újabb kihallgatásnak vetette alá Flachbart Ernő dr.-t, a szövetkezett magyar pártok titkárát. kinek jéz a kihallgatása is több mint két óra hosszat tartott. A cseh fővárosban megérfolják azt a Pozsonyban eltérjdt hírt, hogy Flachbartot gyanusítottként hallgatták volna ki és letartóztatták volna.

— **A Korunk márciusi száma.** A Dienes László és Gaál Gábor szerkesztésében megjelenő Korunk márciusi gazdag számából a következő cikkeket és tanulmányokat emeljük ki. Ebben a számban fejezi be Kertész Jenő az erdélyi forradalomról írott emlékezeit. Turnewsky Sándor szociografiai tanulmányt közöl, amely a szociografiai adatgyűjtés eszközeivel a vidéki munkásság életéről rajzol pontos portrét. Fábry Zoltán az új orosz irodalom szel lemtörténeti szempontból való bemutatását adja, Eduard Spranger pedig a mai tuliskolázottsági tünetről ír. A Korunk szépirodalmi részében Reményik Zsigmond és Alfred Polgar közölnek egy-egy elgeszélést. A Korunk márciusi számában folytatódik Nikolaj Ognyev világsikerű regényének a Kosztya Rjabeev tanuló naplójának közlése. A Kulturkrönika részben magyar vonatkozásainál fogva elsősorban Kemény Gábor Rákosi Jenőről írott tanulmányát emeljük ki. Haraszi Sándor, Fábry Zoltán és mások kisebb-nagyobb cikkein kívül ebben a rovatban még számos kulturtörténeti érdekességű apró hír foglal helyet. A Szemlerovatban angol, francia, német és magyar írók könyveit és műveit ismerteti a Korunk kritikusi gárdája. A Korunk előfizetési ára egy évre 860, félévre 460, negyedévre 250 lei. Mutatványszá mot ingyen küld a kiadóhivatal, Cluj-Kolozsvár.

— **Májusban lesznek az angol választások.** Londonból jelenti: A Times jelentése szerint a közelebről esedékes angol általános választásokat a legutóbbi minisztertanács május végére tűzte ki. Az alsóház működését valószínűleg még március folyamán, vagy április legelején királyi kéziratall befejezettek fogják nyilvánítani. A választásra mindhárom nagy politikai párt részéről legnagyobb erőfeszítéseket tesznek. A vezető politikai egyéniségek sorra járták be a városokat és beszédekkel igyekeznek hangulatot kelteni pártjuknak. De nagy erőfeszítéseket tesz a liberális párt, mely a jelenlegi kormánypolitika népszerűtlenségét akarja felhasználni arra, hogy a legutóbbi választáson szenvedett vereségét helyre hozza. Lloyd George, a párt vezére, igen nagy pénzüsszegekkel rendelkezik, amelyet ezen a választáson teljeségében fel akar használni. A konzervatív párt és a munkáspárt szintén jól megtöltött pártkasszával és teljes erőfeszítéssel indulnak neki a választási küzdelemnek.

FARADTSÁG, KIMERÜLTSEG megtartja az élkedvet. Egy csésze Opomaltine frissé, üdevé teszi az ellankadt szervezetet.

— **Tragikus körülmények között halt meg a kolozsvári klinikán Ciobanescu házszegi adóellenőr felesége,** Ciobanescu adóellenőr néhány héttel ezelőtt súlyos gyomorbántalmakkal beszállították a kolozsvári klinikára, ahol az orvosok miután megvizsgálták, elhatározták, hogy operációt hajtanak végre rajta. Amikor ezt a beteg tudomására hozták, ez azonnal értesítette a feleségét, Ciobanescuné két apró gyermekét elhelyezte egyik rokonánál és Kolozsvárra indult, közben azonban férjét újból megvizsgálták, egy másik diagnózist állapítottak meg és azzal küldték haza Hátszegre, hogy később ísmét jöjjon fel a klinikára. A férj és feleség vonatra keresztezte egymást. Az adóellenőr Hátszegre érkezett, felesége pedig a kolozsvári klinikára. Amikor a kétségbeesett fiatal asszony beállított arra az osztályra, ahol férjét kezelték, megdöbbenve látta, hogy férje beteggyárból ezzal más fekszik. Balsejtelmekből gyötörve fordult az egyik ápolónőhöz, aki azonban nem tudott neki felvilágosítást adni. Ezután besietett a szolgálatot teljesítő orvoshoz, aki rövid gondolkodás után kijelentette, hogy férje hazautazott. A szerencsétlen fiatalasszony az izgalom már nagyon elhatalmasodott és az a tudat gyökerezett meg benne, hogy férje meghalt és halálát titkolni akarják előtte. Mikor a szolgálattevő orvos ismételeten megakara nyugtatni, heves izgalom vett rajta erőt, szivgörcsöt kapott és élettelenül terült el a padlón. Alig tartózkodott néhány órát hazaérkezése után gyermekei között Ciobanescu adóellenőr, mikor értesítést kapott a kolozsvári klinika igazgatóságától felesége tragikus haláláról.

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ UJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobrudza, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugosziávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

Szeszgyártó, szeszfőzők
 nem nélkülözhetik
A szeszgyártás
kézikönyvét

A leérseletesebb, legérthetőbb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóti Jenő és Osztrovsky Antal műgyetemi magántanárok. —
 Ara fuzeve 1100, kötve 13.00 lej.
 Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

A tábla

Miért

(Cluj-Kolozs Kelet tud.)
 rőkből több
 arról, miért
 a táblaívés
 az építkezés
 líveg drága
 annak tulaj
 dolgozó ro
 gosan kihal
 yámvédelm
 részben oly
 a kereskedő
 holott az
 miatta.

Közismer
 lakúveg sz
 a medgyesi
 gyárak látj
 gázzal dolg
 tás legfontos
 got lényege
 a konkurre
 düh számba
 íveggyárak
 minőségileg

Március 10
 süket a zadó
 hivatalos la
 száma közli
 azt ah atáro
 lamlási bizo
 meg működés
 döntenek az
 ellen beadott
 még le nem
 bezésekről és
 lebbzésekről

Az állami
 szabályzata.
 mek kezelésé
 tár igazgatós
 nap ülést ta
 tosná kérdés
 igazgatóság
 a monopoli
 anyagszállít
 déselvel és u
 lejig maga
 gazsmánokat
 zésével, 1 m

Zürich	—
New York	—
London	—
Páris	—
Milano	—
Prága	—
Budapest	—
Belgrád	—
Bukarest	—
Varsó	—
Bécs	—
Berlin	—

DEVIZA

Közgazdaság

A táblaüveg tulzott védővámjának leszállítását követelik az üvegkereskedők

Miért kerüli kétszerannyiba a román üveg, mint a cseh üveg?

(Cluj-Kolozsvár, március 5. Az Uj Kelet tud.) Érdekelte kereskedői körökből több panaszos levelet kaptunk arról, miért olyan drága Romániában a táblaüveg, ami nagyban hozzájárul az építkezések stagnálásához. Az ablaküveg drágaságát az üvegkereskedők annak tulajdonítják, hogy a kartellben dolgozó romániai két üvegyár túlságosan kihasználja a részére biztosított vámvédelmet, vagyis a drágaságnak részben olyan okai vannak, amelyeken a kereskedők nem tudnak segíteni, holott az ódiom az ó fejükre száll miatta.

Közismert dolog, hogy Románia ablaküveg szükségletének 90 százalékát a medgyesi és dicsőszentmártoni üveggyárak látják el. Mindkét üzem földgázzal dolgozik, vagyis az üvegyártás legfontosabb kellékét, a tüzelőanyagot lényegesen olcsóbban kapják, mint a konkurencia szomszédjából egyedül számbajelhető csehországi táblaüvegyárak. És ennek ellenére a minimálisleg legalább 50 százalékkal

gyengébbnek tartott romániai táblaüveg pontosan kétszerannyiba kerül mint a cseh üveg. A feltűnő jelenség magyarázata az, hogy védővám címén a két helyföldi gyár olyan kedvezményeket kapott az előző kormányoktól, amelyek az állam részére semmi hasznot nem jelentenek, viszont az ország lakossága évről-évre súlyos milliókat fizet hiába a két gyárnak.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi kormány energikus akciót kezdett a helyzetekkel visszaelő ipari árszűkítők és a küszöbönálló vámtárgyalások során is valószínűleg lényegesen fogják az indokolatlan vámvédelmet csökkenteni, a kereskedelem azt reméli, hogy sor kerül a táblaüveg tulzott vámjának leszállítására is.

A táblaüvegkereskedők akciójára legközelebb még visszatérünk s érdemben is ismertetni fogjuk azokat az indokokat, amelyeket a táblaüvepipar indokolatlan vámvédelme ellen felsoravkozhatnak.

(d. e.)

Március 10-én kezdik meg működésüket a adófelszámolási bizottságok. A hivatalos lap március 2-ikán megjelent száma közli a pénzügyminisztériumnak azt az utasítást, hogy az adófelszámolási bizottságok márc. 15-én kezdik meg működésüket. Ezek a bizottságok döntenek az 1929-re történt adókvitések ellen beadott felebbezésekről valamint a még le nem tárgyalt 1928. évi adófelebbezésekről és a hivatalból benyújtott felebbezésekről is.

Az állami jövedék új anyagbeszerzési szabályzata. Az állami monopóljövödelmek kezelésére alakult Autonóm Pénztár igazgatósága, mint jelentettük, tegnapi ülést tartott, melyen több nagyfontosságú kérdés került tárgyalásra. Az igazgatóság többek között foglalkozott a monopólüzemek részére történő anyarszállítások és megrendelések kérdésével és úgy döntött, hogy 1 millió lejig maga az igazgatóság köthet angazsmánokat nyilvános árlejtés mellőzésével. 1 milliótól 10 millió lejig terjedő értékű szállításoknál nyilvános árlejtést fognak kiírni, 10 millió felett pedig csak közgyűlési határozat alapján lehet nyilvános árlejtés megrendeléseket tenni.

Szerdán tart ülést a kormány gazdasági bizottsága. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága szerdán délután ül össze az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban. Ezen az ülésen egyes vámtételek leszállításának ügyével, valamint más napirnden lévő kérdéssel fog a bizottság foglalkozni.

Nemzetközi konzorcium alakul Románia és Jugoszlávia folyamhajezésára. Egyik legutóbbi számunkban megírtuk, hogy egy angol-román-jugoszláv tőkecsoport tárgyalásokat folytat egy Bega-hajózási vállalat létesítésére. Érdekeltek, akik eddig 300 ezer angol fontot jegyeztek le, már kontaktusba léptek egy a bukaresti, mint a belgrádi kormányhatóságokkal a koncesszió megszerzése érdekében. A konzorcium a jövő héten

tartja meg Londonban alakuló közgyűlését, amely egy angol tőkést fog megbízni a román és jugoszláv kormányokkal megkezdett tárgyalások befejezésével. A román-angol-jugoszláv konzorcium nemcsak a Béga-csatorna hajózhatóvá tételét vette fel programjába, hanem Románia és Jugoszlávia összes hajózható vizeinek kiaknázására kíván koncessziót szerezni. Ennek megkönnyítése érdekében a londoni központon kívül a vállalatnak lesz egy romániai és jugoszláviai affiliációja is, amelynek alapítóként tulajdonos részben az illető országban fogják lejegyezni, de mindkét vállalat hatalmas hiteleket fog kapni a londoni központtól.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Szerda, március 6. — Budapest, 9.15 Trió-hangverseny, szünetben hírek; 12.05: Cigánzene; 17.30: zenekari hangverseny. 18.45: Rádióamatörposta; 19.35: Olasz nyelvoktatás; 20.10: Wencczell Béla operacénes dalestje; 21: Három egyfelvonásos és dalok; A dalok előadják: Zilahy Irén és Weigand Tibor; 23: Időjárásjelentés; utána cigánzene. — Bécs, 11: Délelőtti hangverseny. 16: Hangverseny, Maria Söldner Melcher énekesnő közreműködésével; 21: H. Hoffmannsthal: „Der Tor und der Tod” színművének előadása, utána könnyűzene. — Berlin, 11: Gramofonzene. 20: Magyar zene. Közreműködnek: Noiret Irén (sopran), Balti Géza (tenor), kíséri Géczy Barabás zenekara. — Brunn, 12.30: Hangverseny. 17.45: Németnyelvű dalok, áriák Verdi „Aida” c. operából. 18.55: Operaelőadás közv. Prágából. 5. B. G. Daventry Experimental, 16.30: Tánczene. 23: Kávéházi zene. — Kattowitz, 16: Gramofonhangverseny. 17.55: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny. — Köln, 13.10: Gramofonzene. 20: Zenekari hangverseny. — 2. L. O. London 5 x x Daventry, 15.45: Könyvi klasszikus hangverseny. 20.10: Puccini „Madame Butterfly” c. operájának II. felvonása. 22: Tánczene. — Róma, 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Egy opera közv. a Studióból.

Corvin Rádó-laboratórium, Sírada Paris 47. Európa összes állomásait vezető készülék (3 lámpás) szenzációsan olcsó árért kapható. Megrendeléseket és javításokat olcsón és pontosan eszközöl.

Művész

perzsaszőnyeg

szüvött gobelin, karamani függöny, kultúrdíj fonálás, szővőgépekkel legelőnyösebb beszerzési forrás.

SCHULHOF EMILNÉ

Oradea, Str. En. Catorogariu (Uri-u.) 14.

Színház-Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szerda: A zebra. (Párisi bohózat-újdonosság először. Rátkay Márton vendégjátéka. Premiérbérlét 31. szám. Sorozatszám: 295.)

Csütörtök: A zebra. (2-odszor. Rátkay Márton vendégjátéka. Napibérlét 30. szám. C. Sorozatszám 296.)

Péntek: Mersz-e Maery? Rátkay Márton vendégjátékával. Napibérlét 31. szám. A Sorozatszám: 297.)

Szombat délután 5 órakor: Nótás hapiány. (Mozihelyekkel: 50, 40, 30, 20 és 10 lej egy jegy ára. Karácsonyi Hível, Kun Magdával, Solyom Gyözövel, Ihász Aladárral. Sorozatszám 298.)

Szombat este fél 9 órakor: Párisi divat. (Operettújdonosság először. A budapesti színházi évad legszenzációsabb sikerű újdonossága. Kondor Ibolyával, Betegh Bébi, Tompa Béla, Ihász Aladárral. Premiérbérlét 32. szám. Sorozatszám: 299.)

Vasárnap délután fél 3 órakor Gyurkovics fiuk. (Operettújdonosság mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 300.)

Vasárnap délután 6 órakor: Párisi divat. (Operettújdonosság 2-odszor. Bemdes helyárrakkal. Sorozatszám: 301.)

Vasárnap este 9 órakor Párisi divat. (Operettújdonosság 3-odszor. Bérlétszünetben. Sorozatszám: 302.)

Hétfőn este fél 9 órakor: Párisi divat. (4-edszer. Napi bérlét 31. szám. B. Sorozatszám: 303.)

Kedden este fél 9 órakor: Párisi divat. (5-odszor. Napibérlét 31. szám. C. Sorozatszám: 304.)

Szerdán este fél 9 órakor: Párisi divat. (6-odszor. Napibérlét 32. szám. A. Sorozatszám 305.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szerdán 4 és 6 órakor: Az asszony és a kártya. (Adolph Menjouval.)

Csütörtökön 4 és 6 órakor: Az asszony és a kártya. (Adolph Menjouval.)

Pénteken 4 és 6 órakor: Az asszony és a kártya. (Adolph Menjouval.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szerda. Polygó hollandi, I. Nona Otescunak, a bukaresti Román Opera dirigensének közreműködésével.

Csütörtök: Botcsinálta doktor. (Gyermekelőadás.)

Péntek: Szóktetés a szerajból. I. Nonu Otescu közreműködésével.

Szombat: Crina.

Vasárnap délután: Aida.

Vasárnap este: Két eladó leány.

Hétfő: Traviata. (Gyermekelőadás.)

Kedd: A kardinális. (Bemutató.)

A színházi iroda közleményei:

Párisi divat. Szombaton este lesz a Párisi divat című operett-újdonosság premierje. Aki a budapesti színházi eseményeket figyelemmel kíséri, az tudja, hogy az idei évad legnagyobb operettsikere ott a Párisi divat volt. Budapest leghatalmasabb befogadó képességű színházában, a Városi színházban játszották eddig 60-szor és soha egyetlenegy feres hely nem maradt az óriási nézőtérben. A Párisi divat sikere elhomályosított minden más operettsikert. A Párisi divat-ot a Régi nyár sok sikert látott szerzői írták. A Párisi divat Kolozsváron kitűnő szereposztásban (Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Tompa Béla, Ihász Aladár, Selmeczy Mihály, Levey Leó) kerül színre: szombaton első előadás, vasárnap 6 órakor és este 9 órakor s a rákövetkező hét minden estéjén.

TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Valutapiac 1929 március 5 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	324 — 3240	—	—	40250	3235	11030	13094	65005	1923
Newyork	118 — 15	320	320	256087	16765	573-0	71180	3980	—
London	814 — 10	252350	252325	12425	815	213425	345175	16993	4444
Páris	659 — 559	203125	2031	—	660	223929	2782	13205	39075
Milano	881 — 582	272300	272300	134	881	3001	3723	17687	52325
Prága	49450	154000	154000	—	49850	1097	2106	—	26
Budapest	2940 — 2940	506550	906550	—	2935	—	12409	5925	—
Belgrád	—	913	91271	—	295	100575	1249	5933	176
Bukarest	—	310	310	1525	—	343	42737	2082	6050
Vársó	1920	3635	3635	—	10	6430	7980	37887	—
Bécs	2368 — 2368	7310	7308	—	2362	80587525	—	47477	—
Berlin	4905 — 4905	1233900	12340	—	3985	136009	16914	80320	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 310, Páris 1525 Budapest 341, Bécs 42300, Prága 2010

Hirdessen az Uj Keletben

A muzsikus ember

Írta: Salom Aléchem. — Szabó Imre fordítása

Ruchele szomorú megindultsággal szokta ezt a dalt énekelni, mintha megértette volna a „szerelem“ szó jelentőségét. Pedig bizony nem értette. Barátnői között azonban volt néhány leány, aki megértette ezt a szót. Ezek mialatt Ruchele énekelt, sóhajtoztak és könnyeket ejtettek.

Különös figyelemmel hallgatta a dalokat Cháje Ettel, egy csodaszép leány, árva gyermek, aki szülei halála után örökségével együtt egyik nagybácsijának kezei közé került és aki a szerelemnek örömpoharát, mint a zsidó gettó anyja leánya, fenéig kikóstolta. Sokáig ülte meg szívét a fájdalom, míg egy napon aztán összeesett, ifjúságának legszebb virágzásában halt meg.

Ezzel a Cháje Ettel Ruchele szoros barátságban volt. Szombat délutánonként gyakran ült vele együtt az ablaknál és szép dalokat énekelt neki. Ruchele énekelt, Cháje Ettel pedig elandalodva hallgatta.

Oj, du fuhrst,
Oj, du fuhrst awak,
Un mich loss du ieber!

— Ruchele szívem, mondotta Cháje Ettel — kérlek, énekelj még egyszer.
— Még egyszer? — kérdezte Ruchele csodálkozva. Hát ha akarod, kezdem még egyszer:

Oj, du fuhrst awak,
Oj du fuhrst awak,
Un mich loss du ieber!

Ruchele abbahagyta az éneket, Cháje Ettel kezébe vette fejét, és csuklott.

— Az isten áldjon meg, Cháje Ettel! Te sírsz? Miért sírsz? Mond meg nekem, mi bajod van? Csak úgy minden ok nélkül nem sír az ember!

— O, Ruchele, — felelte ilyenkor Cháje Ettel — ó, Ruchele, az a dal, az a dal! . . .

— Nem értem, mi van abban a dalban, hogy az embernek sirnia keljen.
— O, Ruchele, ne kérdezd. A szívem el van keseredve, bennem ég egy tűz, itt ég, itt, látod?

Cháje Ettel szívére mutatott, Ruchele csodálkozva és megdöbbenve nézett rá.

— Hogy nézzel rám, Ruchele. Ugy látszik, nem értesz meg engem. Nem tudod megérteni, hogy mi van velem. No majd megmondom! Az én szívemet megsebezték, én egy boldogtalan teremtes vagyok, el vagyok árulva és el fogok neked mondani mindent.

Akkor Cháje Ettel elmondotta fiatalabb barátnőjének azt a szomorú történetet, amely bizony egészen egyszerű dolog, mindenkivel megtörténhetik és zsidók között is gyakran geszlik. Elmondotta, mennyit szenved a nagybátya házában a rozslékű mstoha miatt. Egyetlen vigasza volt a nagybácsi legifjaltabb fia, Benjámín, akivel együtt nevelkedett, és akét úgy szerette, mint a fivérét, mint egy jószágos testvért és ez elment most is itt hagyta őt egyedül az ő nagy szenvedéseivel és az ő nagy fájdalmaival.

— Nem értelek, Cháje Ettel, mi van ebben? Hiszen megtörtént, hogy egy igazi testvér is kénytelen elhagyni a szülői házat! Ő pedig még csak nem is

volt a vérbeli testvéred!
— Csakhogy, Ruchele, te nem tudod, mennyire szerettem őt. Ugy szerettem mint a testvéremet, talán még jobban, mint a testvéremet. . . .

— De hiszen el kellett mennie a városból, Cháje Ettel, mert megházasodott!

— Jaj, Ruchele, ne is mondd ezt, ne is mondd!

— Miért ne mondjam? Nem értelek. Hiszen megházasodott!

— Nem tudom hallani. Benjámín megházasodott! Ez a szó darabokra tépi a szívemet. Nem ismered ezt az érzést, Ruchele, a sors óvjon tőle. . . .

Miért nézzel rám olyan esdálkozva? Tudd meg, hogy Benjámín ígérte nekem, és esküdött, hogy engem vesz el.

— Hát akkor miért nem vett el, Cháje Ettel?

— Ugy kérdezed mint egy gyermek bizonyára azért, mert nem volt nekem szánya.

— De hiszen esküdött neked, hogy elvesz!

— Esküdött, esküdött és akart is emiatt beszélni a bácsival, de félt tőle. Egyik napról a másikra halogatta ezt az ügyet, amíg eljegyezte magát. Az eljegyzés után beszéltem vele és akkor azt mondta, hogy az eljegyzés még nem lakodalom, beszélni fog a bácsival. És így multak napok, az évek, míg eljött az idő, a boldogtalan idő. . . . És mgam is a «chüpe» alatt állottam a lakodalom napján és láttam, amint egy másik leány ujjára huzzák a gyűrűt. Benjámín fejét lehorgasztotta, de tudom, hogy látott, ha nem is nézett reám, egész biztosan látott. . . .

— Hiszen ha így áll a dolog — mondotta Ruchele — akkor Benjámín hazug fráter és nem érdemi meg, hogy a föld a hátán hordja.

Cháje Ettel halgatott.

— És a leány, mondd, Cháje Ettel, milyen a leány? Szép legalább?

— Melyik leány?

— Tévedtem. Az asszonyra gondoltok, Benjámín feleségére.

Cháje Ettel előbb elvörösödött, aztán egészen belesápadt. Ajkait egymásra szoritotta és hallgatott. Ezt a gyors színváltozást, ezt a hirtelen elnémulást Ruchele nem tudta mire magyarázni, csak nagyon különösnek tetszett neki a dolog. Érezte hogy ezt a kérdést nem kellett volna barátnője előtt feszegetni.

Amikor Ruchele eljegyezte magát Majse Mendellel, Cháje Ettel már nem volt a világon. Ruchele az ő völégényéről mindenfelé csak dicséző dolgokat hallott. „Micsoda szerencse!“, mondták neki mindenfelől, valóságos zsirvederbe fog beleselni, gazdag házba jut, Eizik Naftáli, az apja a völégénynek jómódu polgár, a legfinomabb az összes mapewkwai zsidó polgárok között és egyetlen fia, rossz szem ne verje, milyen jóra való nagyszerű emberke. . . .

Ruchele tehát boldognak érezte magát.

Igaz, Majse Mendel egy finom boher volt, egészen különös sajátosságokkal, jó talmudi fej, tüzes temperamentum, kifünöember, irástudós, vagyis olyan

szép írása volt, amit egész Mapewkwában világsodának tartottak. Maga Motel Spreis, a chmelnitzki leányoktató, akit az „írás“ terén mindenki szakembernek tart, a legteljesebb elismeréssel viseltetett Majse Mendel irástudása irányában.

Ruchele nagyon keveset beszélt völégényével. Hol volt Ruchele és hol volt Majse Mendel? Mapewkwka meszezi van Chmelnitzkből és mindössze egyszer találkoztak két órai időre egy minjanra való zsidó embercsoport előtt a völégény az egyik szobában volt, a menyasszony a másikban. Vagyis csak rövid ideig látták egymást, beszélni alig beszéltek, ellenben egy teljes esztendőn át sürin levelezgettek egymással. E levelezés körül nagy szerepe volt Motel Spreisnek minthogy avölégény leveleit három nyelven írta, héberül, oroszul és németül. Motel Spreisz azon igyekezett, hogy menyasszonyának sem keljen szégyenkeznie levelei miatt. Be akarta bizonyítani, hogy olyan leány, aki az ő iskolájában tanulta az írást, tud is írni. Épen ezért sok szorgalommal, fáradsággal azon igyekezett, hogy Ruchele leveleit, amí völégényéhez küldött, tele legyenek spēkelve francia szavakkal. A levélcsere komédiája egy teljes évig tartott amely a lakodalom előtt való néhány nappal szünet meg.

Ruchele lakodalma alig különbözött a keleti zsidók lakodalmatól. Épugy zaj

lott le, mint a többi: a felek nem voltak meglegedve, mert az egyik azt hitte a másiktól, hogy becsapta. A menyasszony és a völégény apja között izgatott vita keletkezett, nagy és hosszú nézeteltérés, amelynek végén koeintottak és megint ki voltak egymással békülve. . . . A menyasszony könnyek és csukló sírás közepette vett bucsut szeretteitől. . . . És megkezdődött a „kosztidó“ az örömszülőknél. Az após és anyós házában Ruchele egy új világot látott. Mindenekelőtt sze rettek és becsülték. Dyose Malke az életét áldozta volna fel érte.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap óhi detések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, elofizetőknek 150 lej.

Speciális gyógypedagógiai tanmodszerekkel a leggyengébb tehetségű elemi és középiskolai tanulókat is normálisakká képezem ki. Carel (nagy-károly) Nagy József igazgató.

Megvéteire keresek kb. 30x40 cm. használt, jókárban levő, lá bal taposó téglaysajtót. — Horovitz-nyomda VI-sorú de sus. 1671

Butorozott szobát keresek az Operához közel. — Ajánlatokat „B rát-ágos“ jellegre a kiadóba.

Inkasszói

vagy

akvizitóri

állást keresek. A helyi kereskedők körében r gi öszszekött tésem van. Jó referenciákkal rendelkezem. Szives a ajánlatot „Korrekt“ jellegre a kiadóba kérek.

0000000

Makulaturapapír eladó az Uj Kelet kiadóhivata ában.

Legújabb Wallace-könyvek

Lehetetlen szabadulni Wallace-izgató regényeinek hatásától.

Sötét ember	ára 240.— lej
Borzalmak kastélya	136.—
A hét lakattal lezárt ajtó	136.—
A smaragd nyaklánc	136.—
A réműletes arc	221.—
A sár a kigyó	136.—
A bandita	123.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjúsági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, szindarabot, verset. Cserkész és rejtvényrovat.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lej
egy félévre 130 lej.

Előjegyzések csakis az Uj Kelet könyvosztálya útján eszközölhetők. Kérjen mutványszámot 10 lej értékű levélbélyeg ellenében.

SZERKESZ
Ejeli
KIADÓHIV
Str.
ELŐZET
Egész
levegő
Negyed
Laj hó

X évfo
1929 M
5689

Rom

A népszövel
meglehetősen
nyílt meg. Az
egyezmény
malások, a j
körül viták.
kérdése, a Bel
zötti állítolag
nosságrahozás
gyel viszony
kellen-eiten
genfi tanácsko
désék egymás
telkiállapotról
melláthaló vis
ülések légkör
szembenálló fe
és igyekeztele
megegyezésre
egéről szétüzi

Ebben a
kezdte meg a
egyik legfonto
ségi kérdés
népszövetségi
ezt a kérdést
nizter egy ol
deges összezo
delegátussal.
ügyminiszter fo
sebségi kérdés
ülésszak lezfon
tenni. A német
tovóleg azt kívé
szélesebbkörü
az egyes állam
ben, illetve a
ellenőrzésnél.
hogy a kisebb
tikai, vagy kul
háltak panasz
amelynek fötit
szokla tenni a
dekelt kormány
bőlül terjeszta
felsorolt esetek
naszt és a vál
megküldték a
tagjának és a
ugy kerülhetel
ha annak valé
mgácvá tette.
egy háromtag
amely a mind
lése alatt ujab
annak alapján
a panaszolt ké
Stresemann
ügyrendnek a
és azt javasolj
zottsághoz ha
naszok is külö
mótságot kapja
át a panaszok
ség összes tag
szükséges viz
szükségesnek
sebségek érde
mók attól tart
Stresemann i
útesban, a pá
kézéseit alá tar
az összes kísé
tanak a Népsz
egy fölleges é
bár adhatnának
lanit is segite
netén.